

Mecanismul de triere a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital de stat

I. Dispoziții generale

1. Mecanismul de triere (categorizare) a companiilor de stat este elaborată în conformitate cu prevederile Strategiei cu privire la administrarea proprietății de stat în domeniul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 911/2022¹, precum și cu Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice².

2. O provocare generală în ceea ce privește funcția statului de proprietar este asigurarea unui echilibru între responsabilitățile statului în îndeplinirea activă a rolului său de proprietar, urmărirea obiectivelor de politică publică și, în același timp, eliminarea interferențelor politice în administrarea și conducerea întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital de stat. Astfel, raționamentul fundamental care stă la baza trierii întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital de stat ia în considerație rolul statului privind:

- asigurarea și dezvoltarea infrastructurii strategice;
- desfășurarea activităților aferente beneficiului public, implicit în perioadele stărilor de urgență sau în timpul situațiilor de criză;
- desfășurarea activităților în sectoarele în care entitățile private pot provoca dezechilibre macroeconomice sau nu pot presta bunuri și servicii la prețuri, condiții sau calitate acceptabilă.

3. Prezentul mecanism urmărește stabilirea unei abordări unice, temeinic justificate și transparente în vederea asigurării fundamentării riguroase a procesului de triere a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital de stat.

4. În document este folosită sintagma de *companii de stat* care include întreprinderile de stat și societățile comerciale cu capital de stat.

II. Categoriile de clasificare a companiilor de stat

5. Reieșind din viziunea privind rolul statului în economie, expuse în Strategia cu privire la administrarea proprietății de stat în domeniul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat pentru anii 2023-2030, trierea companiilor de stat va rezulta în încadrarea acestora în una din următoarele categorii majore:

---

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121240&lang=ro

² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115473&lang=ro

Categoria 1. Companii de stat nepasibile privatizării

Categoria 2. Companii de stat recomandate pentru reorganizare în altă formă juridică de organizare

Categoria 3. Companii de stat pasibile pentru privatizare după restructurare/modernizare

Categoria 4. Companii de stat pasibile pentru privatizare în mod prioritar

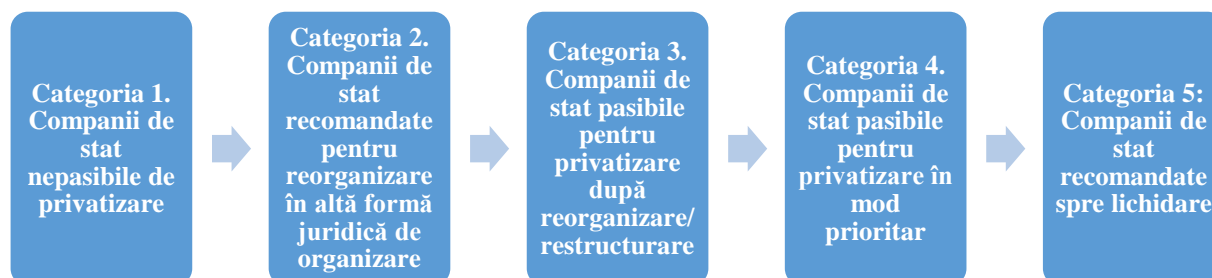
Categoria 5: Companiile de stat recomandate spre lichidare

III. Criteriile de triere

6. Pentru fiecare dintre cele 5 categorii menționate mai sus, sunt stabilite un set de criterii distinctive, care vor permite fundamentarea deciziei de încadrare a companiei de stat în una din aceste categorii. Aceste criterii iau în considerație atât rolul și specificul de activitate al companiei de stat, cât și performanța și sustenabilitatea financiară a acesteia.

7. Trierea companiilor de stat se va realiza aplicând criteriile expuse mai jos în baza principiului de consecutivitate: procesul începe cu identificarea companiilor pentru categoria 1, apoi sunt identificate companiile pentru categoria 2, apoi – categoria 3, fiind urmate de categoria 4 și categoria 5 (figura 1).

Figura 1. Etapele procesului de triere

Secțiunea 1

Categoria 1. Companii considerate nepasibile de privatizare

8. Justificația de a menține în proprietatea statului anumite companii de stat derivă din raționamentul că statul trebuie să acționeze în interes public, spre beneficiul tuturor cetățenilor și să asigure un nivel suficient de control în domeniile de o importanță și sensibilitate sporită pentru securitatea statului. Din această perspectivă, pentru clasificarea în categoria companiilor de stat nepasibile privatizării, este necesară o motivație complexă, care să includă motive legate de menținerea controlului asupra infrastructurii strategice, asigurarea securității naționale, păstrarea controlului asupra monopolurilor naturale sau fiscale, precum și alte raționamente temeinice în acest sens.

9. Companiile sunt clasificate în categoria respectivă dacă răspund cel puțin unuia din criteriile de mai jos:

Criteriul 1. Activitatea de bază depinde direct de utilizarea bunurilor proprietate publică din domeniul public conform prevederilor legale

În cadrul acestui criteriu se includ companiile de stat din domeniu precum mediu (sectorul silvic, fondul apelor), infrastructura strategică (infrastructura feroviară, aeroporturi, porturi navale/fluviiale, rețele de telecomunicații, rețele electrice etc) și alte companii de stat care prin lege specială îi sunt atribuite bunuri nepasibile privatizării.

Criteriul 2. Deține poziție de monopol de stat, monopol natural sau fiscal

Menținerea prezenței statului în companiile care acționează în sectoare desemnate ca monopol derivă, atât din considerente de securitate, cât și din raționamentul statului de a menține calitatea serviciilor de bază livrate pentru cetățeni și menținerea unor tarife care să nu permită maximizarea profitului ca urmare a prezenței monopolului în detrimentul bunăstării publice.

Respectiv criteriul include:

- companiile de stat desemnate monopol de stat conform legislației în vigoare;
- companiile de stat ce desfășoară activități în domenii asupra cărora s-au instituit monopol natural, stabilit prin act normativ;
- companiile de stat cărora li s-a atribuit statut de monopol fiscal conform actului normativ aprobat de Guvern, în temeiul Legii 845/1992 .

Criteriul 3. Asigură operarea unor activități de care depinde direct securitatea națională

Pentru protejarea intereselor naționale, companiile de stat care practică activități economice care sunt importante pentru furnizarea stabilă și sigură de bunuri și servicii de care depinde securitatea națională, inclusiv securitatea energetică, alimentară, de mediu, aeronautică și companiile de stat care dispun de obiectivele care asigură capacitatea de apărare și securitatea statului, ordinea publică, nu vor fi pasibile privatizării.

Criteriul 4. Existența angajamentelor pe termen lung din partea statului

In cadrul acestui criteriu se includ:

- Compania de stat care sunt obiect al unui parteneriat public-privat conform prevederilor legislației în vigoare.. Raționamentul unui angajament asumat prin astfel de parteneriat este de regulă de a asigura desfășurarea activităților de interes public, fondat pe capacitățile fiecărui partener de a repartiza corespunzător resursele, riscurile și beneficiile.

- Companiile de stat sunt parte a unui contract de lungă durată cu finanțatori/donatori internaționali externi în cadrul cărora statul este în calitate de garant conform prevederilor legislației în domeniu.

Criteriul 5. Lipsa pieței / insuficiența acută de operatori privați care să presteze aceleași servicii/bunuri

Dacă un bun sau serviciu este considerat esențial pentru dezvoltarea economică și socială a unei anumite categorii de cetățeni, sau a unei anumite regiuni, sau a populației în ansamblu său, statul, își asumă, prin intermediul companiei aflate în proprietate furnizarea/prestarea acestora în condițiile lipsei altor operatori privați.

Secțiunea 2

Categoria 2. Companii de stat recomandate pentru reorganizare în altă formă juridică de organizare

10. Companiile sunt clasificate în categoria respectivă dacă răspund cel puțin unuia din criteriile de mai jos:

Criteriul 1. Scopul companiei nu este unul comercial, ci de implementare a politicilor statului

Compania de stat care nu este orientată spre afaceri și nu urmărește obținerea de profit, ci doar asigură prestarea, în mare parte, a serviciilor publice, fiind dependente de finanțarea de la bugetul de stat, nu își justifică formă organizatorico-juridică a activității de antreprenariat.

Criteriul 2. Majoritatea serviciilor/produselor livrate de companie sunt oferite contra unui preț net inferior costurilor

Compania de stat care derulează activități prin care nu se urmărește maximizarea profiturilor, prin furnizarea bunurilor sau serviciilor la un preț inferior costului acestora, nu își justifică formă organizatorico-juridică a activității de antreprenariat.

Secțiunea 3

Categoria 3. Companii pasibile pentru privatizare după reorganizare/restructurare

11. Pentru companiile de stat aflate în dificultate financiară, dar care dețin în portofoliul active valorase, care ar putea fi separate de cele neperformante și valorificate de către stat, vor fi încadrate în categoria companiilor pasibile pentru

privatizare după reorganizare/restructurare. Acest proces trebuie privit ca o etapă premergătoare privatizării, efectuată în scopul de a întări capacitatea companiilor de stat de a se adapta la condițiile economice și de a-și valorifica pe deplin potențialul de creștere și dezvoltare, care ulterior să devină mai atractiva pentru potențialii investitori.

12. Companiile sunt clasificate în categoria respectivă dacă răspund cel puțin unuia din criteriile de mai jos:

Criteriul 1. Pierdere de minim 5 ani consecutiv fără dinamică pozitivă, iar raportul dintre active și cifra de afaceri este mai mare de 2:1.

Raționamentul acestui criteriu derivă din faptul că înregistrarea continuă a pierderilor și sub-utilizarea activelor pe care compania de stat le are în proprietate indică asupra unei gestiuni ineficiente a companiei și lipsa viabilității financiare a acesteia.

Criteriul 2. Raportul dintre active și cifra de afaceri este mai mare de 2:1 și/sau dispune de active neutilizate în procesul operațional de activitate valoarea cărora depășește celelalte active.

În condițiile în care indicatorii financiari indică asupra ineficienței gestionării activelor, care nu sunt capabile să genereze suficiente venituri din vânzări, performanța economică a compania de stat se poate agrava dacă nu vor fi luate măsurile corespunzătoare. Prin restructurarea companiei, se urmărește ameliorarea financiară și reanimarea competitivității acesteia, ceea ce poate spori interesului potențialilor cumpărători, înainte de demararea privatizării propriuzise.

Secțiunea 4

Categoria 4. Companii pasibile pentru privatizare în mod prioritar

13. Companiile sunt clasificate în categoria respectivă dacă *nu face parte din alte categorii și* răspund cel puțin unuia din criteriile de mai jos:

Criteriul 1. Raportul dintre datoria totală și capital propriu este mai mare de 1, și nu face parte din alte categorii

Un raport dintre datoria totală și capital propriu mai mare de 1 calculat conform situațiilor financiare indică despre depășirea marjei de siguranță a îndatorării și este considerent riscant. Astfel, pentru a evita o înrăutățire ulterioară a situației financiare, care se va transpune, ca efect, în diminuarea valorii companii, aceasta

va fi atribuită categoriei pasibilă pentru privatizare, cu condiția că compania respectivă nu cade sub incidența criteriilor stabilite la categoria 1.

Criteriul 2. Pierdere de minim 5 ani consecutiv fără dinamică pozitivă

Rezultatele financiare negative pe parcursul a minim 5 ani consecutivi fără dinamică pozitivă indică în mod clar asupra faptului că prezența statului în compania/sectorul respectiv nu este eficientă. Astfel, continuarea înrăutățirii situației financiare se va transpune, ca efect, în diminuarea valorii companiei. Prin urmare, dacă compania nu face parte din alte categorii, este necesară privatizarea în mod prioritar.

Criteriul 3. Cota statului e mai mică de 25% din capitalul social a companiei de stat

În cazul când statul nu deține pachetul majoritar într-o companie, se reduce semnificativ controlul pe care acesta îl poate exercita în luarea deciziilor privind implementarea anumitor politici de dezvoltare. Astfel, în condițiile în care statul nu-și poate asigura dezideratul privind implementarea unei politici publice prin intermediul companiei respective, raționamentul participării în capitalul acesteia este subminat. Prin urmare, companiile în care statul, deține o cotă mai mică de 25% și, totodată dacă aceasta nu a fost încadrată în alte categorii se va include în categoria celor pasibile pentru privatizare.

Criteriul 3. Compania concurează cu sectorul privat și nu face parte din alte categorii

Atunci când compania de stat nu îndeplinește nicio sarcină de politică publică, și activează într-un sector economic competitiv, cu o prezență pronunțată a sectorului privat, pentru a nu submina sub nicio formă concurența liberă pe piață, această companie va fi considerată pasibilă pentru privatizare în mod prioritar.

Secțiunea 5

Categoria 5: Companii recomandate spre lichidare

14. Aceasta categorie va include companiile de stat, care la expirarea a 3 ani financiari consecutivi, cu excepția primului an financiar, valoarea activelor nete s-a redus cu mai mult de jumătate din mărimea capitalului social sau valoarea acestora este negativă conform ultimelor situații financiare și companiile care în perioada ultimilor 3 ani nu desfășoară activitate și nu dispun de active. În această categorie nu se includ companiile de stat *care desfășoară activitate de bază*

utilizând bunurile proprietate publică din domeniul public conform prevederilor legale.

IV. Datele aferente procesului de triere

15. Clasificarea/trierea companiilor de stat se va efectua în baza documentelor, dar fără a se limita, după cum urmează:

- cadrului legislativ și actelor normative în vigoare ce țin de acordare statutului de monopol de stat, natural, fiscal, obiectiv de importanță strategică, alte acte normative aferente;
- situațiilor financiare la ultima dată de gestiune ale companiilor de stat confirmate de organele corespunzătoare abilitate de stat;
- actele de constituire ale companiilor de stat;
- analizei activității companiilor de stat.

V. Realizarea procesului de triere

16. Procesul de triere se realizează de către Agenția Proprietății Publice care, potrivit legislației în vigoare realizează politica statului în domeniul administrării și deetatării proprietății publice.

17. În acest sens, va fi instituită Comisie interinstituțională, prin ordinul intern al Agenției în care se vor stabili obligațiunile și responsabilitățile acesteia. Comisia va fi prezidată de către directorul general/directorul general adjunct responsabil de domeniu al Agenției.

VI. DISPOZIȚII FINALE

18. Portofoliul întreprinderilor de stat și al societăților comerciale cu capital de stat va fi supus revizuirii periodice, cel puțin o dată la 5 ani, conform criteriilor de triere menționate în prezentul mecanism.

19. Criteriile de triere vor fi revizuite periodic pentru a asigura că acestea transpun fidel viziunea statului în domeniul administrării proprietății publice în domeniul companiilor de stat.